

Instrukcja o przygotowaniu do małżeństwa i życia rodzinnego w Diecezji Płockiej

Przygotowanie do małżeństwa i życia rodzinnego jest jednym z ważniejszych zadań, które stają przed współczesnym duszpasterstwem rodzin. Przypomniał o tym Jan Paweł II, który w adhortacji apostolskiej „Familiaris consortio” stwierdził, że „(...) bardziej niż kiedykolwiek, w naszych czasach konieczne jest przygotowanie młodych do małżeństwa i życia rodzinnego. Dlatego Kościół winien popierać lepsze i intensywniejsze programy przygotowania do małżeństwa, ażeby wyeliminować (...) trudności, z którymi boryka się tyle małżeństw, a bardziej jeszcze po to, aby stworzyć pozytywne warunki do powstawania i dojrzewania udanych małżeństw” (FC 66). Bowiem od dobrego przygotowania młodych ludzi do małżeństwa zależy nie tylko przyszłość rodzin, ale również przyszłość Kościoła i całego społeczeństwa.

Model przygotowania do małżeństwa i życia w rodzinie w nauczaniu Kościoła katolickiego ukazują trzy dokumenty: adhortacja apostolska Jana Pawła II o zadaniach rodziny chrześcijańskiej w świecie współczesnym „Familiaris consortio” (FC), dokument Papieskiej Rady do Spraw Rodziny „Przygotowanie do sakramentu małżeństwa” (PSM) oraz wskazania Episkopatu Polski zawarte w „Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin” (DDR). W dokumentach tych przygotowanie do sakramentu małżeństwa i życia w rodzinie chrześcijańskiej jawi się jako proces, który przebiega na trzech etapach: dalszym, bliższym i bezpośrednim¹.

I. Przygotowanie dalsze

Pierwszym etapem tego procesu jest przygotowanie dalsze, które rozpoczyna się w dzieciństwie, a następnie kontynuowane jest na wszystkich etapach szkolnych i katechetycznych. Przygotowanie dalsze do małżeństwa i życia rodzinnego polega na pomocy dziecku w prawidłowym dojrzewaniu do pełni człowieczeństwa. Od tego bowiem jakim, kto jest człowiekiem i chrześcijaninem w dużej mierze zależy, jakim będzie współmałżonkiem i rodzicem.

W przygotowaniu dalszym chodzi o:

- * budowanie własnego charakteru;
- * szacunek dla każdej zdrowej wartości ludzkiej;
- * umiejętność współżycia z innymi;
- * zrozumienie i rozpoznanie własnego powołania;
- * szacunek do cnoty czystości;
- * odpowiednią postawę wobec własnej rodziny i instytucji małżeństwa (DDR 19).

Według „Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin” zadania te powinny być realizowane w rodzinie, szkole, poprzez katechizację i w grupach rówieśniczych (DDR 20-23).

1. Rodzina

Rodzina jest pierwszym i niezastąpionym podmiotem odpowiedzialnym za przygotowanie dzieci i młodzieży do małżeństwa i życia rodzinnego.

Szczególna rola rodziny na etapie przygotowania dalszego wynika z faktu, że okres dzieciństwa przebiega głównie w rodzinie, w której dziecko otrzymuje podstawowe treści i wzorce życia rodzinnego.

Pierwszą „nauczycielką” przygotowującą dziecko do podjęcia w przyszłości ról małżeńskich i rodzicielskich jest matka. Odgrywa ona decydującą i niezastąpioną rolę w życiu dziecka. Jej macierzyńska miłość i troska oraz delikatność i subtelność umożliwiają dziecku poczucie akceptacji i przynależności do rodziny, rozwijają sferę emocjonalną i uczuciową, uczą pierwszych kontaktów społecznych oraz otwartości na rzeczywistość Boga. Nie mniej ważną rolę w przygotowaniu dziecka do życia małżeńskiego i rodzinnego pełni ojciec. Jego ojcowska miłość, autorytet i odpowiedzialność gwarantują dziecku bezpieczeństwo i poczucie własnej wartości.

Ważnym elementem kształtującym w dziecku właściwy obraz małżeństwa i rodziny jest świadectwo życia obojga rodziców. Dziecko widząc rodziców, których wzajemne relacje przepełnione są czułością, dobrocią, wyrozumiałością, szacunkiem i miłością w nieuświadomiony sposób przyswaja te wzory zachowań i przenosi je na swój psychiczny model małżeństwa. Ponadto przygotowanie bliższe realizowane przez rodziców powinno w sposób szczególny uwzględniać wartości chrześcijańskie. Codzienna modlitwa z dziećmi, niedzielne uczestnictwo we Mszy św., połączone z przystępowaniem rodziców i starszych dzieci do Komunii św., regularne korzystanie z sakramentu pojednania, udział w budowaniu wspólnego dobra w najbliższym otoczeniu, wzajemny szacunek i miłość rodziców – są najbardziej skutecznym przygotowaniem dzieci do przyszłych ról małżeńskich, kapłańskich czy zakonnych (DDR 20).

1. Szkoła

Ważnym środowiskiem przygotowania dzieci i młodzieży do małżeństwa i życia rodzinnego jest szkoła. W czasie trwania nauki w szkole podstawowej, należy – przy różnych okazjach – nawiązywać do problematyki małżeńsko-rodzinnej. Chodzi o to, aby szkoła zaszczerpiła w dziecku postawę szacunku wobec każdego człowieka, a zwłaszcza kobiety brzemiennej, osób starszych, samotnych i cierpiących. Nauczyciele i wychowawcy powinni kształtować w dziecku ducha pogody i skromności, uczyć poszanowania autorytetu rodziców oraz wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka. Na etapie gimnazjum z kolei należy ukazać małżeństwo jako związek między kobietą i mężczyzną, który obejmuje wszystkie sfery człowieka: sferę cielesną, psychiczną i duchową. Ponadto trzeba przekazać uczniom zagadnienia związane z odpowiedzialnym rodzicielstwem, ludzką płciowością, rozwojem dziecka w okresie prenatalnym i w pierwszych latach po urodzeniu. Wiedza ta powinna być wzbogacona o informacje z zakresu wychowania dzieci oraz funkcjonowania rodziny w życiu społecznym.

Ukazując rolę szkoły w procesie przygotowania dzieci i młodzieży do małżeństwa i życia rodzinnego należy wspomnieć o niebezpieczeństwie tzw. „edukacji seksualnej”. Jej zwolennicy proponują, aby w gimnazjum były poruszane takie zagadnienia, jak: anatomia i fizjologia narządów płciowych oraz ich funkcjonowanie, rozwój seksualny człowieka, techniki współżycia seksualnego, choroby przenoszone drogą płciową, antykoncepcja i aborcja, fizjologia ciąży i porodu, „alternatywne style życia seksualnego” (dewiacje seksualne), pornografia, wykorzystywanie seksualne, prostytutka.

Taka wizja „edukacji seksualnej” redukuje człowieka do przedmiotu, dla którego liczy się doświadczenie maksymalnej ilości doznań a nie prawdziwe dobro własne i współmałżonka. Dlatego też rodzice, dostrzegając zagrożenia jakie niesie ze sobą „edukacja seksualna”, powinni zadbać o to, aby szkoły nie wprowadzały gorszących programów, które czynią przedmiotem człowieka i jego seksualność (DDR 21).

1. Katechizacja

Ważnym elementem w przygotowaniu dalszym jest formacja katechetyczna, która ukazuje małżeństwo i rodzinę jako powołanie i posłannictwo życiowe. Formacja ta rozpoczyna się w rodzinie i powinna być kontynuowana w katechezie parafialnej i szkolnej (DDR 19).

W pierwszych latach szkoły podstawowej katecheza parafialna powinna pogłębiać w dzieciach życie religijne, zwracając uwagę na znaczenie sakramentów w Kościele, zwłaszcza Eucharystii i sakramentu pokuty. W katechezie parafialnej dla starszych dzieci należy podkreślać znaczenie i aktywny udział w życiu wspólnoty poprzez uczestnictwo w dziecięcych grupach działających przy parafii. Dla gimnazjalistów z kolei katecheza parafialna powinna kłaść nacisk na przygotowywanie młodzieży do przyjęcia sakramentu bierzmowania, który jest ważnym elementem w procesie przygotowania do małżeństwa i życia rodzinnego.

Ważnym miejscem przygotowania dalszego do małżeństwa i życia w rodzinie jest katecheza realizowana na terenie szkoły. Zadaniem katechezy szkolnej jest wyrobienie w wychowankach poszanowania autorytetu, umiejętności dostrzegania potrzeb drugiego człowieka, ofiarnej miłości do rodziców i rodzeństwa oraz szczerzej przyjaźni z Bogiem i ludźmi. Dopiero w przypadku tak ukształtowanego młodego człowieka można mieć nadzieję, że będzie on zdolny w przyszłości nawiązać dojrzałą relację małżeńską.

1. Grupa rówieśnicza

Badania socjologiczne pokazują, że tuż po rodzinie największym autorytetem u młodzieży cieszą się znajomi i rówieśnicy². Uwzględniając te badania, należy w duszpasterstwie parafialnym zwrócić większą uwagę na tworzenie małych grup, ruchów, stowarzyszeń oraz wspólnoty dla dzieci i młodzieży, które promując chrześcijańskie wartości i chrześcijański model wychowania, budują dobry fundament pod przyszłe małżeństwo i udaną rodzinę.

II. Przygotowanie bliższe

Przygotowanie bliższe jest kolejnym etapem procesu wychowania do małżeństwa i życia rodzinnego. Dotyczy młodzieży ponadgimnazjalnej i ma być dla niej rodzajem katechumenatu przed narzeczeństwem i zawarciem małżeństwa.

Zadaniem przygotowania bliższego jest:

- * pogłębienie nauki o małżeństwie i rodzinie;
- * uwrażliwienie na fałszywe teorie odnośnie do małżeństwa i rodziny;
- * przysposobienie do międzyosobowego życia w małżeństwie i rodzinie;
- * pogłębienie życia wspólnotowo-liturgicznego (DDR 24).

W przygotowaniu bliższym do małżeństwa i życia w rodzinie najbardziej powszechną formą jest katechizacja w ostatnich klasach szkół ponadgimnazjalnych. Program katechezy przedmałżeńskiej w takich szkołach określa „Podstawa programowa katechezy w szkole ponadgimnazjalnej”, na bazie której można opracować tzw. „programy autorskie”.

Katecheza przedmałżeńska na etapie szkoły ponadgimnazjalnej powinna uwzględniać cztery podstawowe funkcje: nauczanie, wychowanie, inicjację i ewangelizację. W procesie nauczania młodzież powinna zapoznać się z teologią sakramentu małżeństwa, pojęciem i znaczeniem „Kościoła domowego”, funkcjonującymi katolickimi ruchami i wspólnotami rodzinnymi, elementami prawa kanonicznego odnoszącymi się do małżeństwa i rodziny, zagadnieniami etyki małżeńskiej, podstawami psychologii małżeństwa i rodziny. Katecheza przedmałżeńska w swym wymiarze wychowawczym ma pomóc uczniom w nabywaniu umiejętności życia we wspólnocie małżeńskiej i rodzinnej. W wymiarze wtajemniczenia katecheza ma pomóc młodzieży w odkryciu wartości wspólnotowego przeżywania Eucharystii i innych sakramentów. Katecheza w funkcji ewangelizacyjnej ma ukazywać chrześcijańską koncepcję życia małżeńskiego i rodzinnego w taki sposób, by młodzież widziała w nich wartość, a nie formę ograniczenia własnej indywidualności. Owocem takiej katechezy powinno być przygotowanie młodego mężczyzny do odpowiedzialnego podjęcia roli męża i ojca oraz przygotowania młodej kobiety do podjęcia roli żony i matki zdolnej do miłości męża i dzieci.

Według „Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin” katecheza przedmałżeńska prowadzona w szkole ponadgimnazjalnej nie jest wystarczającym elementem przygotowania bliższego. Dlatego wspomniany dokument zaleca, aby niezależnie od katechizacji szkolnej, wprowadzić w każdej parafii roczną katechezę przedmałżeńską dla młodzieży, obejmującą co najmniej 25 spotkań. Postulat ten, jakkolwiek godny polecenia, z wielu obiektywnych przyczyn wydaje trudny do realizacji. Dlatego należy większy nacisk położyć na jakość katechezy przedmałżeńskiej realizowanej w szkole oraz jakość „Spotkań dla Narzeczonych” w bezpośrednim przygotowaniu do małżeństwa.

W Diecezji Płockiej uczniowie, którzy ukończyli szkołę ponadgimnazjalną i systematycznie uczestniczyli w katechezie powinni otrzymać „Świadectwo ukończenia szkolnej katechizacji przedmałżeńskiej”. Świadectwo to wystawia i wręcza katecheta na zakończenie ostatniej klasy szkoły ponadgimnazjalnej. Świadectwo powinno być oznaczone pieczęcią parafii. Wykaz nazwisk uczniów, którzy otrzymali w/w świadectwo należy umieścić w „Księdze szkolnej katechizacji przedmałżeńskiej”. Księgę taką należy założyć w każdej parafii (kancelarii parafialnej), na terenie której znajduje się szkoła ponadgimnazjalna. Powinny znajdować się w niej następujące dane:

1. imię i nazwisko ucznia,
2. data i miejsce urodzenia,
3. pełna nazwa szkoły,
4. data wystawienia świadectwa,
5. czytelny podpis katechety.

Ukończenie szkolnej katechizacji przedmałżeńskiej jest koniecznym wymogiem, aby zainteresowane osoby mogły w przyszłości rozpocząć etap bezpośredniego przygotowania do małżeństwa.

II. Przygotowanie bezpośrednie

Przygotowanie bezpośrednie jest ostatnim etapem przygotowania do małżeństwa i życia w rodzinie. Etap ten określany jest przygotowaniem przedślubnym, katechizacją przedślubną lub potocznie kursem dla narzeczonych. Rozpoczyna się ono od momentu spotkania kandydatów do małżeństwa z duszpasterzem w kancelarii parafialnej, przynajmniej na trzy miesiące przed ślubem, a kończy się z chwilą zawarcia sakramentu małżeństwa.

Według „Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin” przygotowanie bezpośrednie obejmuje pięć etapów:

1. spotkanie z duszpasterzem w kancelarii parafialnej;
2. katechezy przedślubne;
3. spotkania w Poradni Życia Rodzinnego;
4. spowiedzi przedślubne;
5. rozmowę z duszpasterzem dotyczącą wiedzy religijnej narzeczonych (DDR 27).

Uwzględniając realia i specyfikę Diecezji Płockiej, etap przygotowania bezpośredniego do małżeństwa powinien przebiegać w następujący sposób:

1. Spotkanie narzeczonych z duszpasterzem w kancelarii parafialnej

Spotkanie narzeczonych z duszpasterzem w kancelarii parafialnej powinno nastąpić trzy miesiące przed ślubem. Jest ono ważne nie tylko z powodów formalnych³ związanych ze sporządzeniem protokołu ślubnego, ale także z powodów duszpasterskich (nieodpuszczalne są sytuacje, w których spotkanie w kancelarii parafialnej prowadzi organista, sekretarka lub inna osoba niż kapłan). Pierwsze spotkanie kapłana z narzeczonymi w kancelarii parafialnej jest okazją do tego, by podczas rozmowy zorientować się, jaki jest poziom religijny narzeczonych i na ile uczestniczą w życiu Kościoła. Rozeznanie to pozwoli duszpasterzowi ustalić dalsze etapy przygotowania kandydatów do zawarcia małżeństwa (DDR 29).

W sytuacji, kiedy narzeczeni lub jedno z nich nie przyjęli jeszcze bierzmowania, należy umożliwić im przyjęcie tego sakramentu. W tym celu duszpasterz powinien pomóc nupturientom przygotować się do przyjęcia sakramentu dojrzałości chrześcijańskiej i skierować ich do miejsca, gdzie według ustaleń biskupa diecezjalnego, mogą przyjąć ten sakrament (DDR 29). Jeżeli w trakcie badania kanonicznego okaże się, że małżeństwo pragnie zawrzeć osoba nieochrzczona, ale gotowa na przyjęcie chrztu lub osoba ochrzczona i nie wprowadzona w życie eucharystyczne, to należy ją odesłać do diecezjalnego lub rejonowego ośrodka katechumenatu dla dorosłych, w celu przygotowania do przyjęcia sakramentu chrztu i wprowadzenia w życie chrześcijańskie (DDR 35).

Podczas pierwszego spotkania duszpasterz zobowiązany jest poinformować narzeczonych o konieczności odbycia **obowiązkowych „Spotkań dla Narzeczonych”** oraz dwóch spotkań w Poradni Życia Rodzinnego. Oprócz przekazania tych informacji duszpasterz powinien ukazać nupturientom formy i możliwości realizacji w/w spotkań.

Jeśli któreś z narzeczonych lub obydwójce nie uczęszczali na szkolną katechezę przedmażeńską w ramach przygotowania bliższego, wówczas należy udostępnić im odpowiednie materiały (np.: „Katechizm dla dorosłych”, „Kompendium Katechizmu Kościoła

katolickiego” itp.), na podstawie których duszpasterz, w ustalonym terminie, przeprowadza stosowny egzamin. Wyniki egzaminu powinny zostać potwierdzone wystawionym zaświadczeniem, a następnie załączone do aneksu protokołu przedślubnego.

Jeżeli katolik chce zawrzeć małżeństwo z: (1) osobą nieochrzczonej; (2) z ochrzczonej poza Kościołem katolickim; (3) z osobą, która formalnie odstąpiła od Kościoła katolickiego; (4) z osobą, która formalnie nie odstąpiła od Kościoła, ale deklaruje się jako niewierząca; (5) z osobą niepraktykującą – duszpasterz powinien podczas rozmowy w kancelarii parafialnej ukazać narzeczonym stanowisko Kościoła katolickiego na temat tzw. „małżeństw mieszanych” oraz przedstawić warunki zawarcia takiego małżeństwa⁴.

Podczas rozmowy w kancelarii parafialnej należy poinformować narzeczonych o obowiązku spowiedzi oraz przekazać im „Indeks spotkań dla narzeczonych”, w którym należy odnotować przystąpienie do dwóch spowiedzi przedślubnych. Duszpasterz powinien jednak bardziej uwypuklić aspekt duchowy niż formalny sakramentu pokuty w bezpośrednim etapie przygotowania do małżeństwa. Rozmowa duszpasterska powinna dotyczyć także kwestii związanych z przebiegiem ceremonii ślubu. Należy zatem wstępnie omówić liturgię zaślubin, szczególnie zwracając uwagę narzeczonych na symbolikę znaków i obrzędów sakramentu małżeństwa.

1. Spotkanie dla Narzeczonych

Po przedstawieniu wszystkich formalności oraz odbyciu pierwszej rozmowy duszpasterskiej z kapłanem w kancelarii parafialnej, narzeczeni zobowiązani są do uczestnictwa w „Spotkaniach dla Narzeczonych”. Spotkania te powinny odbywać się w ośrodkach dekanalnych lub poszczególnych parafiach danego dekanatu. Za organizację i koordynację tych spotkań, w porozumieniu z Diecezjalnym Duszpasterzem Rodzin, Dziekanem i kapłanami dekanatu, odpowiada Dekanalny Duszpasterz Rodzin. Ilość odbywających się „Spotkań dla Narzeczonych” w dekanacie zależy od ilości zgłoszonych nupturientów. W jednym spotkaniu nie powinno brać udział więcej niż 15 par narzeczonych.

Zaleca się, aby narzeczeni uczęszczali w „Spotkaniach dla Narzeczonych” w tym dekanacie, do którego przynależy parafia, w której zostanie zawarty ślub. Jeśli jednak narzeczeni, z uzasadnionych powodów, wyrażają wolę odbycia spotkań w innym dekanacie, nie należy stwarzać im przeszkód. Trzeba jednak wyraźnie podkreślić, że „Spotkania dla Narzeczonych” powinny być realizowane w jednym miejscu (nie ma możliwości łączenia poszczególnych spotkań w różnych dekanatach). Po każdym spotkaniu należy uzyskać podpis osoby prowadzącej w „Indeksie spotkań dla narzeczonych”. Po ukończeniu wspomnianych spotkań, spotkań z doradcą życia rodzinnego oraz odbyciu dwóch spowiedzi przedślubnych „Indeks spotkań dla narzeczonych” przekazują duszpasterzowi parafii. Indeks należy dołączyć do aneksu protokołu przedślubnego. Na koniec „Spotkań dla Narzeczonych” zaleca się zorganizowanie nabożeństwa modlitewnego, aby nupturienci mogli doświadczyć miłosierdzia Bożego w sakramencie pokuty oraz obecności Boga w przeżywanej wspólnie liturgii, chwilach ciszy i modlitwy.

W Diecezji Płockiej są dwie formy realizacji „Spotkań dla Narzeczonych”:

1. „Spotkanie dla Narzeczonych” – cztery spotkania po dwie godziny;

2. „Spotkania dla Narzeczonych” – spotkanie weekendowe w wyznaczonych miejscach diecezji.

Pierwsza (zalecana) forma „Spotkań dla Narzeczonych” odbywa się w parafiach danego dekanatu. Dekanalny Duszpasterz Rodzin, po konsultacjach z kapłanami dekanatu, odpowiada za organizację i koordynację tychże spotkań. Do ich prowadzenia zaprasza kapłanów z dekanatu, doradców życia rodzinnego i specjalistów świeckich (np. pedagoga, psychologa). Spotkania powinny odbywać się w tygodniowym odstępie czasu.

W przypadku, gdy z różnych powodów, nupturienti nie mogą odbyć pierwszej formy „Spotkań dla Narzeczonych”, kapłan zobowiązany jest skierować ich do udziału w spotkaniach weekendowych dla narzeczonych, prowadzonych przez Diecezjalne Duszpasterstwo Rodzin (druga forma), które odbywają się w wyznaczonych miejscach diecezji. Jeśli narzeczeni stanowczo sprzeciwiają się uczestnictwa w „Spotkaniach dla Narzeczonych” kapłan powinien odmówić im błogosławieństwa sakramentu małżeństwa.

„Spotkania dla Narzeczonych” powinny obejmować tematy realizowane w następującym porządku:

1. O potrzebie przygotowania do małżeństwa;
2. Sakrament pokuty w narzeczeństwie i małżeństwie;
3. Odpowiedzialne rodzicielstwo i regulacja poczęć;
4. Współczesne zagrożenia życia ludzkiego;
5. Budowanie więzi małżeńskiej;
6. Apostolstwo rodziny w Kościele i wychowanie dzieci;
7. Małżeństwo chrześcijańskie jako sakrament;
8. Treść przysięgi małżeńskiej.

Jedno spotkanie, obejmujące dwa tematy, powinno trwać dwie godziny zegarowe. Spotkania 1, 2, 7 i 8 prowadzi duszpasterz, spotkanie 3 i 4 – Doradca Życia Rodzinnego, zaś spotkanie 5 i 6 psycholog lub pedagog – o ile istnieje taka możliwość. Wymieniona wyżej tematyka spotkań obowiązuje w całej diecezji, co należy bezwzględnie przestrzegać. Chodzi o to, aby narzeczeni w Diecezji Płockiej byli objęci tym samym programem formacyjnym.

1. Spotkania w Poradni Życia Rodzinnego

„Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin” zobowiązuje wszystkich narzeczonych do odbycia przed ślubem co najmniej trzech spotkań w Poradni Życia Rodzinnego. Podczas spotkań narzeczonych w poradni rodzinnej należy poruszyć następujące tematy:

1. odpowiedzialność za wzajemną miłość i przekazywanie życia;
2. szkodliwość i niedopuszczalność antykoncepcji, środków poronnych i sztucznych zapłodnień;
3. znaczenie metod naturalnego rozpoznawania płodności (DDR 31).

Ponadto spotkania w poradni powinny służyć wyrobieniu przekonania w narzeczonych, że Poradnia Rodzinna jest zawsze do ich dyspozycji. Należy uświadomić im, że korzystanie z doradztwa u kompetentnych osób w kwestiach związanych z miłością, płodnością, dzietnością, pożyciem intymnym, konfliktami i kryzysami nie jest objawem słabości i bezradności małżonków, ale przejawem dojrzałej troski o małżeństwo i rodzinę.

Pierwsze spotkanie należy przeprowadzić w ramach „Spotkań dla Narzeczonych” i powinno mieć charakter ogólnego spotkania Doradcy Życia Rodzinnego z grupą narzeczonych. Trzeba wówczas przedstawić ogólną naukę o zasadach moralnych i podstawach biologicznych odpowiedzialnego rodzicielstwa. Kolejne dwa spotkania powinny mieć charakter indywidualnych spotkań Doradcy z poszczególnymi parami (narzeczeni indywidualnie umawiają się z Doradcą na spotkania). Mając na uwadze cykl płodności kobiety, zaleca się, aby odstęp czasowy między pierwszym a drugim indywidualnym spotkaniem wynosił miesiąc. Na pierwszym spotkaniu należy szczegółowo wprowadzić parę narzeczeńską, zwłaszcza kobietę, w technikę obserwacji objawów cyklu miesięczkowego i nanoszenia ich na kartę obserwacji. W czasie drugiego spotkania zainteresowani uczą się poprawnie interpretować objawy naniesione na kartę obserwacji z całego cyklu miesięczkowego. Spotkania w Poradni Życia Rodzinnego należy potwierdzić podpisem Doradcy w „Indeksie spotkań dla narzeczonych”.

1. Spowiedzi przedślubne

Kolejnym ważnym elementem bezpośredniego przygotowania do małżeństwa jest spowiedź przedślubna, która zostaje potwierdzona przez spowiednika w „Indeksie spotkań dla narzeczonych”. Należy jednak uzmysłwić nupturientom, że w spowiedzi przedślubnej nie chodzi o zdobycie podpisu spowiednika, ale o oczyszczenie serca przed ślubem, wyrobienie w sobie postawy szczerego nawrócenia do Boga i wewnętrznej przemiany.

W polskich warunkach narzeczeni, zanim zawrą sakramentalny związek małżeński, dwukrotnie przystępują do sakramentu pokuty (DDR 32). Pierwsza spowiedź przedślubna powinna odbyć się tuż po zgłoszeniu zapowiedzi. Zachęca się, aby miała ona charakter spowiedzi generalnej, co pozwoli penitentowi gruntownie uporządkować przeszłość i rozpocząć nowy etap w życiu. Z kolei druga spowiedź, która powinna nastąpić przed ślubem, ma umożliwić narzeczonym godziwie przeżyć ceremonię zaślubin (DDR 32; PSM 53).

1. Rozmowa duszpasterska z kapłanem

Ostatnim elementem bezpośredniego przygotowania do małżeństwa jest rozmowa duszpasterza z narzeczonymi, która powinna odbyć się tuż przed zawarciem małżeństwa. W rozmowie tej trzeba jeszcze raz poruszyć kwestię związane z sakramentalnością małżeństwa oraz przypomnieć narzeczonym podstawowe zasady katolickiej etyki współżycia małżeńskiego. Ponadto, o ile istnieje taka konieczność, należy wspólnie zastanowić się nad tym, co trzeba zrobić, poprawić, gdzie szukać ewentualnej pomocy, by ich przyszłe życie małżeńskie było dla nich źródłem uświęcenia i szczęścia, a dla ich dzieci środowiskiem właściwego rozwoju (DDR 33). Podczas tej rozmowy narzeczeni zobowiązani są dostarczyć „Indeks spotkań dla narzeczonych”.

Płock, dnia 2 lutego 2010 r.,
w Święto Ofiarowania Pańskiego.

+ Piotr Libera
Biskup Płocki

Przypisy:

1. Zob. FC 66; PSM 21-59; DDR 18-36.

2. Autorytet dla młodzieży: członkowie rodziny (30,4%), a na drugim miejscu znajomi i rówieśnicy (16,1%). Na kolejnych miejscach znaleźli się sportowcy (6,6%), muzycy (4,3%), nauczyciele i księża (2,9%). Zob. Pełnomocnik Rządu do Spraw Rodziny. Raport o Sytuacji Polskich Rodzin, Warszawa 1998 s. 129.

3. W celach formalnych narzeczeni powinni przedstawić w kancelarii parafialnej następujące dokumenty: dowód osobisty, metrykę urodzenia i metrykę chrztu, która nie może być wydana wcześniej niż 6 miesięcy przed datą zawarcia sakramentu małżeństwa, świadectwo bierzmowania, świadectwo ukończenia szkolonej katechizacji przedmałżeńskiej. Jeżeli związek małżeński chcą zawrzeć osoby, które mają stwierdzenie nieważności pierwszego małżeństwa przez sąd kościelny, zobowiązani są przedstawić wyrok lub dekret trybunału kościelnego, stwierdzający nieważność poprzedniego małżeństwa. W przypadku, gdy do ślubu przystępuje wdowiec lub wdowa, należy przedłożyć metrykę śmierci współmałżonka. Jeśli narzeczeni pragną zawrzeć małżeństwo konkordatowe, powinni przedstawić w kancelarii parafialnej zaświadczenie wydane przez kierownika kompetentnego Urzędu Stanu Cywilnego. Zob. J. Gręźlikowski. Pasterska troska Kościoła o małżeństwo i czynności poprzedzające jego zawarcie w świetle Instrukcji Episkopatu z 1987 roku. „Homo Dei” 4: 1992 s. 10-12. Podczas pierwszego spotkania duszpasterza z narzeczonymi, jeśli nie ma przeszkód formalnych, można przeprowadzić kanoniczne badanie narzeczonych. Jednak ze względów duszpasterskich często badanie to przekładane jest na kolejne spotkanie w kancelarii parafialnej. Zob. J. Wroceński. Kanoniczne badanie narzeczonych. W: Słownik małżeństwa i rodziny. Red. E. Ozorowski. Warszawa-Łomianki 1999 s. 178.

4. Zob. Konferencja Episkopatu Polski. Instrukcja Episkopatu Polski w sprawie duszpasterstwa małżeństw o różnej przynależności kościelnej (14.03.1987). W: Dokumenty duszpastersko-liturgiczne Episkopatu Polski (1966-1998). Opr. Cz. Krakowiak. L. Adamowicz. Lublin 1999 s. 195-208.

Biskup Płocki

+ Piotr Libera